

LA GERMANIA: un conflicte a la València del Renaixement

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Presentació

La Universitat de València és una institució pública, universal, de qualitat i valenciana. Per això i seguint l'últim dels seus atributs, té en el seu entorn un dels objectius d'ensenyament-aprenentatge, de difusió del coneixement i investigació. Les fites de la nostra història, allò que ha construït la personalitat dels valencians, és evidentment un dels elements d'estudi per a la nostra Universitat.

La Germania Valenciana (1519-1522) és un d'aquests moments clau de la nostra història. L'arribada d'un nou rei, des de terres estrangeres, la revolta antisenyorial, el fet d'emergir de noves classes socials urbanes que exigeixen la seua participació en la vida pública, un món que acaba (el medieval) un altre que emergeix (l'Edat Moderna). El fenomen no està només centrat en la ciutat de València, cap i casal de Regne, sinó que la Germania s'estén per diverses ciutats i pobles del nostre territori. Poblacions com Sant Mateu, Vinaròs, Peníscola, Oropesa, Vila-real, Borriana, Almenara, Sagunt, València, Lliria, Alzira, Gandia, Xàtiva, Ontinyent, Alcoi, Elx, Alacant, Oriola, etc. van ser protagonistes d'aquests successos. El fenomen històric succeeix, amb semblances, tant en la Germania de Mallorca com en les Comunitats de Castella.

Per tot això la Universitat de València ofereix el seu coneixement i afan d'investigació i divulgació científica a través d'un equip d'investigadors que s'acosten a la Germania Valenciana des d'un ampli ventall de visions: els fets històrics, l'economia, la societat, la religió, la guerra, els agermanats, els antiagermanats, els enfrontaments...

Amb aquesta exposició multidisciplinària, el Vicerectorat de Projecció Territorial i Societat, òrgan acadèmic resultat de l'objectiu de la territorialització de la Universitat de València en el seu entorn i dedicat, entre altres, a la transferència de coneixement a la ciutadania a partir de la visualització i implicació de la Universitat de València en la seua àrea d'influència i la Facultat de Geografia i Història de la UV, espai on convergeixen la docència, la investigació, la transferència i la difusió del coneixement distribuïda en diverses àrees de coneixemen relacionades amb la Història, han volgut sumar-se a la commemoració i revisió, dels 500 anys d'aquesta efemèride.

Un nodrit equip d'investigadors especialistes ha participat en aquesta exposició que té per objecte donar a conèixer "la nostra" Germania Valenciana (1519-1523), guiat per un comitè científic entusiasta que ha realitzat una encertada selecció d'autors i temàtiques. A tots el nostre reconeixement i agraïment per la seua participació i col·laboració. Un projecte col·lectiu i coral que representa una vegada més el compromís de la Universitat de València amb el seu entorn territorial.

Jorge Hermosilla Pla
Vicerector de Projecció Territorial i Societat.
Universitat de València

Josep Montesinos i Martínez
Degà de la Facultat de Geografia i Història.
Universitat de València

Església incendiada.
Dibuix de l'herbolari genovès Gherardo Cibo (1512-1600).

La Germania de València enfonsa les seues arrels en els últims anys del regnat de Ferran el Catòlic (1479-1516). A Castella, la noblesa mai havia acabat d'acceptar la seua autoritat. Tampoc les seues ordres s'obeïen amb normalitat en la Corona d'Aragó. Ferran desitjava que la Generalitat valenciana cooperara en la seua política naval al Mediterrani i en la defensa de les places nord-africanes del regne de Tremecén, però els estaments valencians mai van acceptar gastar diners fora de València. Poc abans de morir (23-I-1516), el Catòlic va pensar en un procediment alternatiu, almenys, per a la protecció costanera del regne de València. L'ordre d'adesenament aprovada en 1515 es trobava dins de la tradició medieval de les milícies ciutadanes, però contenia alguns elements nous. En aquesta ocasió, els veïns i les confraries havien d'adquirir armes de les anomenades «d'ordenança» (imprescindibles per a la guerra moderna: petos, cosselets, piques, alabardes, escopetes, artilleria lleugera de bronze, etc.). Les milícies locals, agrupades en unitats de 10 i de 50 homes, s'exercitarien sota el comandament dels seus capitans, però les desenes no sols estarien obligades a defensar la pròpia localitat, sinó també les veïnes. L'adesenament ferrandí era, doncs, un mecanisme familiar, però complex, car i de risc. Tal vegada per això no va arribar a materialitzar-se fins a 1519.

Aquell va ser un any excepcionalment anormal. La pesta va espantar fora de València a les famílies més poderoses: el governador Cabanilles va marxar a Sagunt, els cavallers a les seues cases de camp i alguns mercaders, com la casa Burgarini, van partir cap a llocs tan allunyats com Cocentaina. Els corsaris algerians rondaven per la costa. El record de l'atac i saqueig de Cullera de 1503 estava

encara molt fresc. De sobte van arribar a València notícies del pas de 16 naus per Calp i d'un brutal atac contra Vila-seca (Tarragona) el dia 15 de juny. El pànic es va apoderar de la capital. Pressionat pel nou sobirà, Carles I d'Habsburg (1500-1558), el governador va convocar a les confraries (22-VI-1519) i els va donar l'ordre d'adesenament.

Els oficis es van mostrar reticents. No acabaven de comprendre que els cavallers no foren obligats a contribuir a les despeses i ocupar el seu lloc en la nova estructura militar. Cabanilles es va excusar en l'excepcionalitat del moment. Entre els artesans reunits destacava, per la seua eloqüència i defensa del bé comú, un vell paraire anomenat Joan Llorens. Sempre li donaven suport els seus amics: el teixidor Guillem Castellví, àlies Sorolla, i el mercader de sucre Joan Caro, amb interessos comercials a les illes Canàries i l'horta de Gandia. Gràcies als tres, les confraries van decidir acatar les ordres rebudes a canvi d'organitzar-se i establir amb el sobirà un canal directe de comunicació.

Del primer objectiu sorgirà la Germania: unió i compromís fraterns entre confraries i particulars amb la finalitat de presentar un front reivindicatiu comú. Més que una «intersindical», la Germania va ser concebuda pels seus creadors com una espècie de «confraria de confraries». El segon objectiu es va aconseguir pocs mesos després, quan Guillem Sorolla va aconseguir entrevistar-se a Molins de Rei (XI-1519) amb el camarlenc del rei/emperador, Guillem de Croy (1458-1521), senyor de Chièvres. El teixidor va fer saber al ministre que la Germania acceptava que Carles no vinguera personalment a València per a ser coronat rei. Un representant, tal vegada el cardenal Adrià d'Utrecht (1459-1523), podia jurar els Furs en el seu nom.

Retrat del rei Ferran el Catòlic (1452-1516)
pel mestre flamenc Michel Sittow/Sittow (c.1468-1525).

Sorolla va tornar així amb dos triomfs a la mà: la confirmació de l'adesenament o armament del poble (25-XI-1519), i el suport a la causa dels menestrals del regent del Consell d'Aragó, Garcia Garcés de Jaunas. Misser Garcés ja s'havia distingit a Saragossa (1518) com a valedor del «partit del poble», partidari a ultrança del nou monarca i contrari a la noblesa. Gràcies a ell, un bon nombre de notaris (com Miquel Llavata, el seu amic personal) i de prestigiosos advocats, com Bertomeu Monfort i Jeroni Soriano, van assessorar legalment els agermanats. Sense el suport de Garcés seria molt difícil explicar el suport que la Germania va rebre de la corona durant els seus primers mesos d'existència.

Sorolla, Llorens i Caro ja havien organitzat al poble militar i políticament. A la fi de 1519, els agermanats s'havien dotat d'espècie de junta permanent (els tretze síndics dels oficis i quatre quaters de l'horta de València o, simplement, la tretzena). La tretzena sembla haver dirigit el moviment agermanat des de finals de 1519 fins a mitjan 1521. També sembla haver-se replicat en les poblacions on la Germania va triomfar. No obstant això, la veritat és que els oficis valencians mai van perdre la iniciativa política, i que, mentre la tretzena relliscava per una rampa de desprestigi fins a desaparèixer (30-VII-1521), els gremis van continuar designant electes (els dotze electes) als quals es van encomanar missions concretes, d'una extraordinària importància a vegades, fins més enllà de 1522, fins i tot.

Recolzats inicialment pel rei, impulsats per les inquietuds socials i espirituals que encoratjaven als gremis i informats de la legitimitat de les seues intencions pels seus advocats, els agermanats van anar proposant reformes i formulant un programa d'acció que incloïa, entre altres,

els següents objectius: A) organització i control popular de l'adesenament, B) participació en el govern de la ciutat a través de dues de les sis places de jurat i alguns càrrecs més, com el de governador de les baronies de Benaguassil, Pobra de Vallbona i Paterna (càrrec que va recaure en Guillem Sorolla) o el de racional (en Joan Caro), C) revisió del sistema impositiu vigent, D) un programa destinat a amortitzar el deute públic, E) protecció de la manufactura local i, en general, del mercat interior enfront de la competència estrangera, F) mesures per a acabar o reduir la corrupció de l'administració i el suborn dels jutges i magistrats i G) enfortiment del real patrimoni mitjançant la recuperació dels senyorijs irregularment segregats de la corona.

L'oposició de la noblesa, els informes negatius dels ministres del rei, el fracàs de les gestions d'Adrià d'Utrecht i del vicecanceller Antoni Agustí, i les nombroses ambaixades valencianes que van visitar al rei abans d'embarcar-se a la Corunya per a cenyir la corona imperial (20-V-1520), van persuadir a Carles I dels seus errors amb la Germania. En lloc d'adoptar una posició salomònica i donar resposta, almenys, a alguna demanda, el rei va canviar d'actitud i va nomenar virrei al comte de Mérito (1468-1536), ben conegut per la seua tossuderia, la seua falta de cintura i la seua mà dura. El drama estava servit. En una època en què els oficials reals no eren contemplats com a personificació d'un Estat abstracte, sinó com a éssers de carn i os als quals el rei encomanada l'exercici de determinades jurisdiccions, i, per tant, indignes del seu càrrec i mereixedors de deposició si vulneraven els principis més elementals de l'equitat, l'actitud altiva i intemperant de Mérito va provocar una tensió i un grau de violència que bé va poder haver-li costat la vida.

Artesà teixidor del segle XVI reproduït en el Llibre de la Fundació Mendel-Landauer de la Casa dels Dotze Germans de Nüremberg (Zwölfbrüderhausstiftungen).

Encara no s'havien complit 15 dies de la seua entrada a València, quan un terrible tumult esdevingut la nit del 4-VI-1520 va acabar amb un atac en tota regla contra la seua residència. L'endemà, Mélito va abandonar València. No tornaria a la ciutat fins a l'1 de novembre de 1521, després d'una terrible guerra (o millor, de diverses) que va afectar la major part del territori valencià: des de les terres del nord de Castelló pertanyents a l'Orde de Montesa fins a la ciutat d'Orihuela, en el sud, saquejada pels soldats del marquès dels Vélez i de D. Diego de Cárdenas, marquès d'Elx, durant tot el mes de setembre de 1521.

Els errors de Carles I i del seu virrei van ser tants i tan greus que podria redactar-se amb ells un antimanual de política. No van aconseguir evitar que la Germania s'estenguera per tot el regne de València (i fins i tot més enllà: Mallorca, Tortosa, Terol, Marquesat de Moia, Múrcia, etc.); per les seues ciutats i viles del patrimoni reial (Peníscola, Castelló, Vila-real, Borriana, Sagunt, Cullera, Alzira, Xàtiva, Ontinyent, Alcoi, Alacant, Oriola, etc.); i també senyoriais (Xelva, Gandia, Albaida, Elx, Crevillent, etc.). Tampoc van evitar que els agermanats aplicaren algunes de les seues reformes polítiques i que experimentaren els efectes més o menys positius que es derivaven de la seua participació en el govern municipal. Van estirar la situació fins a desencadenar una guerra civil (vàries, en realitat) que van dessagnar al regne, propiciant formidables canvis socials, com la conversió dels mudèjars. Van atorgar un protagonisme, que d'una altra manera no haguera tingut, a l'aristocràcia i la noblesa de regne, que es va mantindre fidel al rei i va prestar diners per a acabar militarment amb els agermanats. Van perdre el control de posicions clau

com Gandia, el castell de Sagunt i el de Xàtiva, on estava confinat el duc de Calàbria a qui els agermanats van arribar a oferir una corona que el napolità, prudentment, no va voler acceptar.

La Germania va tindre sota el seu control la capital del regne entre la fugida del virrei (5-VI-1520) i la dimissió de la segona tretzena (30-VII-1521). En el seu si, com en el de tot moviment social, va haver-hi divisions horitzontals i verticals. Entre les segones, la més clara era la que separava als mestres rics dels mestres més pobres, i, per descomptat també, dels oficials i dels aprenents. Entre les primeres, era molt evident la que separava a gremis antics i tradicionalistes, com els argenters, els fusters o els paraires, d'uns altres molt més recents, nombrosos, bulliciosos i reivindicatius com els velluters. Joan Llorens († 1520) i el seu fill Pere, agermanats «moderats», pertanyien al gremi dels paraires; Vicent Peris, cap de la facció «radical» després de la mort de l'hostaler Esteve Urgellés, era mestre velluter; Sorolla, «radical o moderat, segons la direcció del vent» pertanyia al gremi dels teixidors de llana.

Sempre s'ha fet més cas de les divisions verticals de la Germania que de les horitzontals, i tal vegada no s'haja valorat la importància d'aquestes últimes, per exemple, en la violenta abolicció dels impostos (21-II-1521) pels velluters, de tanta repercussió: més que una acció dels radicals contra la corona o el poder establert, podria ser molt ben considerada com una «revolta de la Germania contra la mateixa Germania». El dia anterior tots els oficis s'havien posat d'acord per a votar huit electes designats per a revisar una proposta de modificació del model fiscal vigent. Però un colp de mà orquestrat pels velluters

Vicent Peris i Gonçal d'Arcs l'endemà, va tirar per terra tot el que s'havia fet fins llavors. Durant més de 10 dies els valencians van deixar de pagar impostos. Els oficis van tornar a reunir-se i van designar dotze electes amb una forta presència de velluters, reflex, ni més ni menys, del triomf polític de la «revolta vellutera» del 21-II-1521. Els velluters van imposar el seu criteri a la Germania i van aconseguir que un nou grup d'electes es reunira amb els diputats i assessors de la Generalitat per a estudiar un mètode alternatiu a l'avorrit bolletí per a l'abonament de la cisa i del tall de la mercaderia (3-III-1521).

La revolta antifiscal del 21-II-1521 va marcar un abans i un després en la Germania. La democràcia confraternal i la gestió delegada dels Tretze van rebre aquell dia un colp duríssim. Des de Dénia, on es trobava acollit a l'hospitalitat del marquès Bernardo de Sandoval, el virrei Mélito va albirar que l'enfrontament armat era inevitable i va deixar de posar objeccions a tots quants ho desitjaven. El primer a actuar va ser el marquès dels Vélez. D. Pedro Fajardo va declarar la guerra a Oriola i va propiciar l'entrada en el regne de València de prop de 100 ballesters des de Villena. Aquells ballesters havien d'arribar a Aspe per a defensar els interessos del marquès d'Elx, les viles del qual d'Elx i Crevillent, s'havien declarat en rebel·lia. La guerra (les guerres, en realitat) de la Germania va donar principi a mitjan febrer de 1520 amb l'embargament de les mercaderies dels comerciants oriolans a Múrcia i amb l'expedició dels 100 ballesters. Després es va produir el cércol dels comendadors de Montesa a Benicarló (finals de febrer de 1521) i l'arribada al regne de reforços militars tortosins

a les ordres de Lluís Oliver de Boteller (finals de març de 1521) que van participar en l'alliberament de Peníscola. Una mica més al sud, l'Infant Fortuna i el seu fill, D. Alfons d'Aragó, ducs de Sogorb, estaven reunint homes per a la defensa de les seues pròpies terres i la reconquesta de la Plana de Castelló.

Mélito es trobava a Dénia, detingut per terra i per mar, perquè la Germania també tenia una flota que patrullava el Mediterrani. A la fi de maig de 1521 va enviar el seu majordom a Castella per a entrevistar-se amb els regents. Després de la seua victòria en Villalar (23-IV-1521), el Conestable s'havia unit als seus col·legues Adrià d'Utrecht i l'almirall Fadrique Enríquez a Pamplona. Allí els va localitzar Alonso de Priñán (VI-1521) i els va exposar la situació a València, tal com li havia ordenat Mélito. Els regents van declarar la guerra (la 4a, ja) a «la ciutat i al regne de València». A Requena van arribar a concentrar-se 14.000 homes. També el marquès de Moia va mobilitzar als seus vassalls en Xinxilla.

Els agermanats van tardar bastant a reaccionar. Les seues forces eren numèricament importants, es trobaven en possessió d'armes de foc, d'artilleria i pólvora, i comptaven, a més, amb bons artillers, però mancaven de comandants militars experts en l'art de la guerra moderna. Inicialment, els seus capitans generals van ser autoritats municipals ajudades a pujar al seu càrrec per la Germania, com el racional Caro. Però el seu prestigi militar era molt escàs i prompte van ser substituïts per dirigents carismàtics com el fuster Miquel Estellés, l'hostaler Esteve Urgellés i, sobretot, el velluter d'origen sogorbí Vicent Peris.

Retrat del rei Carles d'Habsburg (1500-1558)
per un desconegut pintor flamenc.

Les forces agermanades es van dividir en dues grans unitats. La primera, al comandament d'Estellés, es va dirigir cap al nord. Estellés va perseguir amb ferotgia als musulmans del terme de Sagunt, va prendre el castell de la vila i va permetre l'assassinat dels 18 soldats que el defensaven. Fent callar a tot aquell que se li va oposar, Estellés va arribar fins a Alcalà de Xivert acompanyat per uns 1.500 agermanats. Allí, va ordenar fer assalt al castell, ocupar la moreria, batejar per força als seus terroritzats habitants i cremar la mesquita. Encegat per l'odi i disposat a arribar com més prompte millor a Sant Mateu, el capità fuster va descurar la seua rereguarda, facilitant que el duc de Sogorb jugara les seues cartes. Alfons d'Aragó va eixir de la Vall d'Uixó i va ocupar immediatament Vila-real i Castelló. Estellés va decidir tornar per la costa, però va ser capturat a Oropesa (4-VI-1521), enviat a Castelló i penjat.

Els comendadors de Montesa, el governador de la Plana, el coronel Oliver i el propi duc de Sogorb es van concentrar llavors a Nules. Havia eixit de València un nou cos d'exèrcit que havia de ser contingut. Al capdavant del mateix anaven un desmoralitzat Jaume Ros, jurat de la ciutat, i altres dues nul·litats: l'hostaler i mestre de camp Joan Sisó i l'alferes Pere Marzà, sobrenomenat el carabasser. Mal governats i pitjor dirigits, els agermanats van ser agranats sense miraments en la famosa batalla d'Almenara (18-VII-1521). L'actual província de Castelló va quedar així sotmesa a l'autoritat del rei.

Al sud les circumstàncies van ser altres. En l'Horta, en la Ribera, en la *governació dellà lo riu Xúquer* i en la governació d'Orihuela/Alacant, la població eren molt més nombrosa i la Germania havia arrelat amb força. Les forces del virrei

Mérito, del comte d'Oliva i del duc de Gandia van ser incapaços de contindre als agermanats. Peris s'havia alçat amb el suprem comandament militar després de la renúncia de Joan Caro (1-VII-1521) i després de la mort d'Urgellés (14-VII-1521). Dotat d'un instint polític clarivident i d'una enorme audàcia, comptava, a més, amb una important bateria d'artilleria lleugera. Amb ella va poder derrotar al duc de Gandia i als comtes d'Oliva i Mérito en la famosa batalla del riu Vernissa, del dia de Sant Jaume o de Gandia (25-VII-1521). A continuació, Gandia va ser saquejada. El duc Joan de Borja va perdre quant hi havia en el seu palau i els seus vassalls musulmans, a més de batejats per força, van patir l'espoli dels seus béns.

Peris no estava disposat a desaprofitar l'oportunitat. Conscient que havia d'obrir una via de comunicació entre Xàtiva i Oriola, va donar ordre de «netejar» de mudèjars aquelles terres, és a dir, de batejar-los, apoderar-se de les seues pertinences i espentar-los cap a les muntanyes o la costa. Gran part dels moros es van refugiar en la Serra de Bèrnia i, des d'allí, alguns van aconseguir embarcar-se cap a les costes algerianes (entre 6 i 9.000). Quan n'hi va haver, els agermanats seleccionaven bé a les seues víctimes. Més endavant, moguts pel pànic davant la proximitat d'una gran flota barbaresca, els homes de Peris van dur a terme una autèntica massacre al castell de Polop (18-VIII-1521): prop de 2.000 musulmans refugiats allí van ser passats a degolla.

Els agermanats van continuar perseguint als mudèjars des del raval de Dénia fins a la Canal de Navarrés. L'èxit de la campanya anti-mudèjar va ser important, però va impedir arribar a temps a Oriola i evitar la derrota de les

Creu de pedra commemorativa de la victòria del duc de Sogorb contra els agermanats a les afores d'Almenara (18-VII-1521).

forces agermanades locals a les mans del marquès dels Vélez (30-VIII-1521). Peris va decidir tornar sobre els seus passos i fer-se fort entre Xàtiva i Alzira. Els agermanats controlaven un vast territori al voltant d'aquestes dues poblacions. Però els realistes castellans (des de Múrcia, Villena, Moia i Requena) i aragonesos (des de Terol i Alpont) van aconseguir fixar la línia de contesa entre Dénia, Vall de Perputxent, Agres, Bocairent, Font de la Figuera, Aiora i Vall d'Aiora. A diferència del succeït amb l'exèrcit del nord, el del sud, comandat per Peris fins a la seua mort, no va permetre l'enfonsament de la fèrria línia de defensa que va unir les poblacions de l'Horta (amb Silla al capdavant) amb la Ribera (Alzira) i la Costera (Xàtiva), de manera que en tota aquesta àrea la resistència agermanada es va mantindre fins a finals de 1522.

La tretzena de la capital, amb Pere Llorens al capdavant va dimitir el 30-VII-1521, però la seua desaparició no va suposar la fi de la Germania. Els oficis van continuar reunint-se i prenent decisions, fins i tot després de l'entrada virrei Mélito a València (1-XI-1521). Per a comprendre la situació hem de desprendre'ns de la idea de «una guerra entre agermanats i realistes» i formar una altra ben diferent, ja que les «guerres» de la Germania van tindre un fort caràcter local i/o personal. Així, encara que Peris poguera estar obstinat a enfrontar-se al comte de Mélito, aquest desig no significa que les confraries i els oficis valencians (i els seus electes) es «sentiren en guerra» contra el virrei. Per aquest motiu, quan Mélito va decidir posar cércol a Alzira i a Xàtiva (XI/XII-1521), els oficis no es negaren a atendre la seua sol·licitud per a mediar i aconseguir la rendició d'aquestes dues poblacions.

Però Vicent Peris estava alerta. Informat de la capitulació de Xàtiva gràcies a la intervenció dels electes i del marquès de Cenete (germà del virrei), es va presentar a la ciutat i va desbaratar l'acord mitjançant l'ús de la violència. Cenete va quedar pres al castell de Xàtiva, però va aprendre la lliçó. Va aconseguir alliberar-se del seu confinament i arribar a València just a temps d'evitar que Peris s'apoderara de la ciutat com ja abans havia fet amb Xàtiva. Encara que va intentar negociar, finalment va decidir posar cércol a la casa de Peris a València (en la C/ Verge Mª de Gràcia, pròxima al convent de S. Agustí, en el ple centre del barri de velluters) i va posar fi a la seua vida el dilluns de carnestoltes (3-III-1522).

Coneixem mal el succeït a Xàtiva i Alzira des de llavors fins a la seua capitulació a finalitats de 1522. Aquesta falta d'informació s'ha emplenat amb les aventures de l'anomenat Encobert. La seua figura encaixa bé amb les ansietats apocalíptiques, mil·lenaristes i messiàniques d'aquella època. En realitat, van ser diverses les persones que van decidir assumir aquest paper. Els successius encoberts es van fer passar per néts de Ferran el Catòlic amb la finalitat de reforçar un lideratge carismàtic que, per descomptat, sempre li havien negat els ministres de Carles I, però també molts agermanats. El primer Encobert volia ser anomenat «el germà» o «el germà de tots», encara que responia, pel que sembla, al nom d'Enric Manrique de Ribera o Enric Enríquez de Ribera. Va dirigir operacions de saqueig contra els vassalls mudèjars del marquès de Cenete (Alberic i Alàsquer) i va intentar penetrar a València per a posar fi a la vida dels oficials reals, sent finalment assassinat a Burjassot (18-V-1522).

Escultura pertanyent al sepulcre del marquès de Zenete (c. 1466-1523).
Capella dels Reis del Convent de Predicadors de València
(marbre de l'illa de Paros / c. 1563).
Disseny: pintor Giovanni Battista Castello (c. 1509-1569).
Suposada execució: escultors Giovanni Carlone i Giovanni Orsolino.

La resistència de Xàtiva i Alzira es va allargar fins a finals de 1522. El caràcter social i polític de la Germania s'havia vist enterbolit per l'influx hetero-religiós i hetero-dinàstic de l'encobertisme. De fet, en les negociacions per a la rendició, a més del comte de Mélito, hagueren d'intervindre autoritats religioses i polítiques de primer nivell com a D. Alfons de Fonseca i Ulloa (1475-1534), la mediació del qual li valdria ser nomenat arquebisbe de Toledo (1523), o l'alcalde Ferran de Zárata, antic jutge regi a Orà, ciutat on es deia que havia nascut Encobert.

Malgrat la seua victòria sobre la resistència agermanada i a l'ajusticiament d'algun dels seus líders (Guillem Sorolla), el comte de Mélito va ser destituït com a virrei i reemplaçat per Germana de Foix (1488-1536), vídua de Ferran el Catòlic. La virreina Germana va encausar i va ajusticiar en 1524 als anomenats «líders moderats» (Pere Llorens, Joan Caro i uns altres). El seu paper seria crucial per al desmantellament definitiu de la Germania i el càstig econòmic dels implicats (oficis, viles i ciutats) les sancions de les quals van ser destinades a sufragar, en part, les despeses i els deutes contrets per la corona durant la guerra.

Produeix:
Vicerectorat de Projectió Territorial i Societat.
Universitat de València

Financia:
Caixa Popular

Col·labora:
Facultat de Geografia i Història.
Universitat de València

**Comissió Acadèmica per la
Commemoració del Vè Centenari
de la Germania de València:**

Jorge Hermosilla Pla
Vicerector de Projectió Territorial i Societat. UV

Josep Montesinos Martínez
Degà de la Facultat de Geografia i Història. UV

Luis Arciniega García
Departament d'Història de l'Art. UV

Rafael Narbona Vizcaíno
*Departament d'Història Medieval i
Ciències i Tècniques Historiogràfiques. UV*

Pablo Pérez García
Departament d'Història Moderna i Contemporània. UV

Disseny i maquetació:
Victoria Lorenzo Plumed
Unitat de Suport.
Vicerectorat de Projectió Territorial i Societat. UV

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Universitat + Territori

Vicerektorat de
Projecció Territorial
i Societat

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Facultat de Geografia i Història

 caixa
popular